

Polazník

Noviny
obce Papradno

Ročník X
3/2012

Október 2012
Štvrťročník

Slovo starostu

Kanalizácia vo výstavbe

Milí spoluobčania,

Veľa krát sa mi stáva, že na úrade riešim spory, o ktorých by som vám chcel napísať, lebo aj keď si myslím, že ma už nič nemôže prekvapiť, aj tak k prekvapeniu dôjde. No tieto životné príbehy by zabrali viacero vydání našich novín a tiež by to nebolo férové pre ľudí, ktorí sú do týchto príbehov zatiahnutí vďaka svojim „dobrým“ susedom, priateľom či rodine. Tak iba také krátke zamyslenie, pri ktorom sa pristavíte a možno iba kývnete rukou a život beží ďalej.

Pozrime sa na seba

Možno by bolo niekedy dobré nájsť si v tomto uponáhľanom svete čas a pozrieť sa aj sám na seba a nie iba na tých druhých. Zamyslieť sa nad tým, čo sa deje, ako sa správame jeden k druhému, či tie spory, konflikty a rozčúlenia stáli za to, alebo by sa to dalo vyriešiť aj malým ústupkom, ktorý by nám priniesol aj radosť. Iba na nás záleží ako prežijeme dnešný deň a aj ten zajtrajší.

Leto suché, leto prašné a budovanie kanalizácie

Od začiatku budovania kanalizácie ešte nebol deň, kedy by sme neriešili na úrade nejaký problém súvisiaci s touto stavbou. Prežili sme v obci prašné leto, každý z nás je obmedzovaný touto stavbou a budem tiež šťastný, keď bude ukončená. Aj keď nám ostatné doliny závidia, že budeme mať kanalizáciu, priebeh stavby prináša množstvo problémov a napätia, ktoré si myslím, že nemuseli byť, keby ju zhotoviteľ finančne nepodcenil a teraz nie sú peniaze na riešenie problémov, ktoré vznikajú. Postoj Považskej vodárenskej spoločnosti a.s., investora tejto stavby mi pripadá prinajmen-

Leto v kalendári sa skončilo, ale jeseň nám ukazuje tú krajšiu, slnečnú tvár. A tak si môžeme predĺžiť chvíle oddychu v prírode, pozberať úradu aj posledné lesné plody.

Tento rok sa nám akosi viac žiada vzdialiť sa z centra dediny, ktorá je jedno veľké stavenisko s výkopmi, prachom a hlukom. Všetkým, obyvateľom aj návštevníkom obce, sa zdá, že dodávateľ stavby kanalizácie by mohol pravidelnejšie zasýpať výkopy a polievať prašné cesty.

Takto nám ostáva iba čakať, kedy bude kanalizácia vybudovaná a obec nadobudne svoju peknú podobu.

šom neférový. Keď vznikne problém, alebo škoda na majetku občanov, tak nech si ho riešia občania a starosta so zhotoviteľom. Načo potom platia stavebný dozor? Striedajú sa tu partie, ktoré sú tu týždeň možno dva a keď odídu, tak po nich kopeme opravujeme kanály a hľadáme prerušené miesta káblvky. Tento problém vznikol aj pred nedávnom, keď v „múdom grunte“ prekopali hlavný prívod na dolný koniec a až po týždni hľadania sme našli prerušené miesto. Bolo to vo výkope, v ktorom sme už raz kábel spájali, no nikto nepočítal, že firma kábel poriadne nepodsype a ako hliha upadala, ťahala so sebou aj chráničku s káblom a po čase, keď sa už kopalo úplne inde kábel povolil. Preto bolo odstránenie

Pokračovanie na str. 2

Chyby sa dajú napraviť

Hovorí sa, že kto nič nerobí nič nepokazí. Stalo sa vám, že ste urobili zlé rozhodnutie, niekoho urazili či pokazili medzilidské vzťahy iným spôsobom? Dodatočne ste si uvedomili svoje chybné konanie a chceli ste napraviť svoj omyl, ale nedostali ste druhú šancu. Snáď väčšina z nás má takúto skúsenosť – či už z jednej alebo druhej strany. Keďže sme iba omylní ľudia, odpúšťajme, ale aj prijímajme ospravedlnenie. Obidvoje je veľmi dôležité pre naše duševné aj telesné zdravie, ale tiež pre dobré vzťahy s našim okolím. Želám vám, aby ste robili čo najmenej chýb a veľa sily, aby ste ich dokázali napraviť.

(am)

tak náročné. Chcem poďakovať chlapom vykonávajúcim menšie obecné služby ako aj prednostovi Jurajovi Palkovi a Jozefovi Sučikovi, ktorí zobrali krompáč, lopatu a hľadali poruchu. Tu som sa dočkal tiež takého nečakaného prekvapenia, keď mi o 22:15 zavolať jeden spoluobčan, ktorí na mňa vyletel, čo robím s tou káblou, keď ešte nejde, on si ju platí a on došiel z roboty a chce sa dívať.

Práce na kanalizácii sa blížia ku koncu a podľa posledných informácií čo mám, by sa mal úsek hlavnej cesty, ktorá spadá pod správu VÚC Trenčín, mal asfaltovať ešte do zimy. S úpravou našich miestnych komunikácií budem súhlasiť až po zime, nakoľko aj napriek tvrdeniam zhotoviteľa, že je výkop zhutnený, výkopy stále upadajú a nechcem, aby sa zopakoval prípad ako pred školou, keď z dôvodu ukončenia centrálnej zóny sme cestu zaasfaltovali a po zime dosť upadla a stále upadá. Na opravu sme už písali reklamáciu.

Chcem vás poprosiť o trpezlivosť kým sa stavba úspešne ukončí. Zostáva už iba pár uličiek. Viem, že aj v týchto uličkách sa nájdu ľudia, ktorí potrebujú na seba upútať pozornosť a budú vyvolávať konflikty a aj takí, ktorí nebudú súhlasiť s prechodom cez ich pozemok, aj keď pred zostavením projektu s tým súhlasili. Zbytočne sa tým odďaľuje ukončenie stavby no verím, že to úspešne dotiahneme do konca. Mrzí ma, že nie všetky domy budú pripojené, no obec je v tomto smere bezmocná. Celú

stavbu financuje PVS a obec nemôže financovať rozšírenie stavby, nakoľko to nie je obecný majetok, ale majetok PVS, takže iba na nich záleží, koľko domov bude napojených.

Stavebný úrad a matrika sú lepšie po ruke

Ešte by som chcel informovať, že stavebný úrad a aj matrika sú už presťahované na prízemí obecného úradu, takže už nemusíte absolvovať to náročné schodisko. Veľa prác, ktoré sa v obci robia určite vidíte, tak by som spomenul iba rekonštrukciu vodovodného potrubia v budove školy, na ktorú sa mi podarilo získať 5.157 € z ministerstva školstva. Potrubie bolo už tak zhrdzavené, že hrozilo prasknutie a tým aj značné materiálne škody na majetku, ak by to povolilo cez víkend, keď je škola prázdna. Práce sme realizovali počas prázdnin, aby nedošlo k narušovaniu vyučovacieho procesu. Na základe podkladov stavebnej komisie vám zasiela-

me výzvy na odstránenie závad a nedostatkov, ktoré znepriemňujú život ostatným spoluobčanom. Chcem vás požiadať, aby ste tieto výzvy nebrali na ľahkú váhu a dali si veci do poriadku, až predídeme ďalším zbytočným problémom.

O diskotéke

Zareagujem aj na diskotéku, ktorá sa konala na ihrisku posledný prázdninový víkend a ktorá mala podľa mojich informácií pozitívny ohlas u mladých. Dostal som ku nej dva kritické maily a aj pán farár reagoval na kázni slovami, že je zvláštne, keď vedenie obce povolí diskotéku v čase, keď je vyložená sviatosť oltárna a nočná adorácia, napokon zvíťazil diabol a mládež išla radšej na diskotéku ako do kostola. Je jasné, že diskotéku povoľuje starosta a povolil som ju nie s týmto úmyslom. Myslím, že tí ktorí chceli, sa stihli pomodliť pri vyloženej sviatosti aj pred diskotékou a aj keby nebola, počet mladých by sa na adorácii nezmenil. Každý človek je osobnosť a je prirodzeným javom, že cítime odpor k veciam, ktoré nám niekto nariaďuje a prikazuje. Myslím si, a asi to nie je iba môj názor, že kostol by malo byť miesto, kde ide človek rád, bez nejakých príkazov, kde si oddýchne a pri slovách pána farára nájde pokoj v duši a odchádza plný novej sily. Možno, keď to tak bude, tak náš kostolík bude plný pri každej omši.

Ondrejovské hody

Čas neúprosne beží a blíží sa aj termín našich Ondrejovských hodov, ktoré budú v sobotu 1.

Matričné okienko

* Víťame vás

Ján Hlúšek	6. 7.
Sofia Matejková	16. 7.
Matyáš Záhorec	30. 7.
Patrik Moravík	13. 9.

Zomreli

Dalibor Chrapko (1941)	8. 7.
Štefan Kopúnik (1933)	5. 8.
Filoména Hrebičková (1933)	1. 8.
Jozef Žilinčík (1933)	29. 7.
Marian Klabník (1938)	25. 8.
Filoména Babiarová (1938)	9. 9.

Svadby

Vaša láska, sľuby, snenia, doterajšie priateľstvo, nech sa od dnešného dňa zmení v to najkrajšie manželstvo.

21. 7.

Roman Váchalík
a Ing. Zuzana Žilinčíková

11. 8.

Radovan Vývlek
a Mgr. Mária Bibišová

decembra. Pomaly začíname s prípravami, je to veľká akcia a príprava stojí dosť úsilia. Chcem vás všetkých osloviť, ak máte nejaký nápad alebo návrh, aby ste sa zastavili a ponúkli ho. Chcem poprosiť aj sponzorov, ktorí môžu prispieť, nech sa zastavia na úrade. Zopakovali by sme radi obecnú zabíjačku, v popoludňajších hodinách slávnostný sprievod do kostola na slávnostnú svätú omšu, po ktorej by nasledoval program v kultúrnom dome. Organizáciu večernej zábavy by som nechal na niektorú z našich dobrovoľných zložiek, ak si chcú zarobiť nejaké eurá na svoju činnosť.

Prajem vám pevné zdravie a férových spoluobčanov, ktorí si dokážu navzájom pomôcť. Určite je ich aj v Papradne dosť.

Ing. Roman Španihel

V našej obci

BOLO

18. a 19. augusta

I X. ročník jazdeckých hier na Agrofarme Koliba v Papradne tradične ako každý rok priniesol návštevníkom víkendovú pohodu so súťažami koní, možnosťou prezrieť si farmu, ponosiť sa na koníkoch, prizerať sa na výkony sokoliarov i ďalších pozvaných hostí. Večer sa tí, čo zostali, bavili pri country muzike. V nedeľu predpoludním program začal opäť, na svoje si prišli v súťažiach deti, pre všetkých bolo pripravené tradične dobré občerstvenie.

1. septembra

si poslednú prázdninovú diskotéku Penovú party, ktorú organizoval DJ DODO a DHZ Papradno užila hlavne mládež. Na ihrisku TJ Žiar Papradno si dosýtosti zatancovali aj zaspievali.

BUDE

6. októbra

organizuje „M – bar“ (v KD Papradno) „Pivný fest – Papradňanský krigeľ“. Vlnajší I. ročník mal veľký ohlas, bol veľmi úspešný. Fest sa začne od obedňajších hodín, prítomní sa môžu tešiť na rôzne súťaže (pitie piva na čas, držanie piva, dvíhanie sudov,...). Súťaži pre deti budú asistovať dospelí. V občerstvení okrem dobrého čapovaného piva ponúknu pečené kolená, zabíjačkové výrobky, šišky, langoše, pizzu a iné. Náladu spríjemní počas poobedia hrou na heligónke náš priaznivec Jiří Hampl z Moravy. Od 20. hodiny bude vo veľkej sále zábava, na ktorej bude do tanca hrať skupina SONG.

13. októbra

v spolupráci obce Papradno a Považského osvetového strediska Považská Bystrica sa uskutoční Krajská súťažná prehládka folklórnych skupín „NOSITELIA TRADÍCIÍ“. Zúčastnia sa jej skupiny z celého Trenčianskeho kraja (súťažia aj členovia FS Podžiaran Papradno), najlepšie postupujú na návrh odbornej poroty do celoslovenského kola.

21. októbra

pozyva kultúrna komisia pri OZ Papradno priaznivcov záhradká-

rov do veľkej sály KD Papradno na výstavku ovocia a zeleniny, ktorá bude otvorená od 14.30 h. Organizátori výstavky ovocia a zeleniny očakávajú od občanov, že ukážu výsledky svojej práce v záhradkách aj ostatným. Ovocie a zeleninu môžete nosiť na obecný úrad od 15. do 19. 10. (8 – 15 h) a v sobotu 20. 10. do KD od 18. hodiny.

28. októbra

Pri príležitosti Mesiaca úcty k starším bude nedefinované populudnie patriť starším občanom. Pozdravy pre nich vystúpeniami prinesú deti MŠ, ZŠ a FS Podžiaran. Skôr narodených občanov srdečne pozývame na 15. hodinu do kinosály KD.

1. decembra

organizuje starosta obce a OZ Papradno tradičné „Ondrejovské hody“. V doobedňajších hodinách bude dedinská zabíjačka s predajom výrobkov, stánkový predaj a piesňami potešia členovia Podžiaranu. Po slávnostnej svätej omši bude kultúrny program v kinosále KD a v estrádnej sále bude večer zábava. (Program bude upresnený prostredníctvom plagátov a miestneho rozhlasu.)

6. decembra

by mal navštíviť naše detičky Mikuláš v základnej a materskej škole.

7. decembra

sa uskutoční pre mládež a dospelých v „M – bare“ v KD „Mikulášske posedenie pri gitare“, na ktorej budú hrať Jaro Búbel a Vilo Lejčík.

8. decembra

sa vo veľkej sále KD môžete na výstavke „Čaro Vianoc“ presvedčiť, že Vianoce už klopú na dvere. Na výstavke, ktorá bude od 14. do 19. hodiny si môžete pozrieť ukážky štedrovečerného stolovania, vianočné stromčeky, vianočné ikebany, medovníky, výšivky, výrobky rezbárov, oplátky, figúrky zo šúpolia. Svojimi výrobkami sa budú prezentovať aj žiaci materskej a základnej školy. Výstavka je spojená s predajom. K vianočnej atmosfére prispeje aj FS Podžiaran.

9. decembra

na slávnostnom „Vianočnom koncerte“ sa budú prezentovať pod vedením Mgr. Juraja Šípeka žiaci Súkromnej umeleckej školy

Jazdecké hry a dva pekné dni na farme

V Papradne na Kolibe Anny Benikovej bol víkend plný zábavy. Desiaty ročník Jazdeckých hier mal všetko, čo program avizoval, aj to, čo nezaručoval. Po vlnajšom upršanom ročníku bol tento plný slnka a horúčavy, aj keď na kopci s farmou nad Papradnom občas sme pocítili aký – taký vánok. Naše snímky sú zo záverečného odmeňovania za výkony v dostihoch. Zvíťazila Dominika Šišková s koňom Nežný barbar z jazdeckého oddielu Riviera Upohlav pred Nikolou Pobyjakovou a jej koňom Sivom. Tretia skončila Veronika Dolníková s Hakim, štvrtá Lucia Levčíková na koni Sheron a piata Eva Holková s Pegasom. (vp)

Pov. Bystrica pobočka Papradno. Koncert sa uskutoční od 15. hodiny v kinosále KD Papradno.

26. decembra

bude v KD Papradno Štefánska zábava

31. decembra

vás starosta obce a poslanci OZ pozyvajú na spoločné ukončenie roka. V priestoroch pred obecným úradom sa môžu občania zabávať od 22. hodiny, pripravené bude občerstvenie, hudba a ohňostroj. Privítajme spoločne nový rok!

Potrebuje ešte nedeľu?

Zadíval som sa v jednej z našich starobyľných chalúpok pri návšteve chorého na starú fotografiu, zavesenú na stene. Celá rodina – otec, mama, deti – všetci slávnostne vyobliekaní. „To sme odfotení v nedeľu. To bol vždy slávnostný deň. Celkom iný ako dnes. Iný ako tie ostatné. Takto sme sa obliekali len v nedeľu. A na veľké sviatky. A šli sme takto spoločne do kostola. A takisto išli aj z iných domov. Celá dedina bola v ten deň iná. Bolo cítiť, že je nedeľa...“ Napadla ma myšlienka, ktorú vyslovil istý teológ: „Rozdiel medzi človekom a zvieratom je aj ten, že človek si oblieka nedeľný odev“ (Martin Luther).

A čo dnes? Je cítiť, že je nedeľa? Ako vyzerá naša nedeľa? Áno, aj v súčasnej dobe – ba väčšími než kedysi predtým – cítime, že potrebujeme odpočinok. Dokážeme však využiť na opravdivý odpočinok deň, ktorý nám dal Pán Boh od počiatku sveta? „Šesť dní budeš pracovať... siedmy deň je však sobota Pána, tvojho Boha. Vtedy nebudeš konať nijakú služobnú prácu ani ty, ani tvoj syn...“ (Ex 20, 9-10). Alebo si moderný človek bude stále namýšľať, že dokáže vytvoriť lepší poriadok, lepší spôsob prežívania dní, lepší než ten, ktorý stanovil Boh? Veľmi bolestne sa presviedčame o tom, ako tento moderný spôsob „svätenia“ nedele – správnejšie: znesväcovania nedele – nám berie pokoj a necháva nás v stále rýchlejšie sa točiacom kolotoči naháňania sa za tým, čo nikdy nestihneme...

Neboli v tomto ohľade múdrejší naši starí otcovia a mamy, ktorí nepotrebovali v nedeľu ísť do obchodu a chránili sa každej práce, ktorá by narušala posvätnosť dňa? A mali čas pre seba, aj pre rodinu, aj pre Boha. Naozaj si myslíme, že sa nám žije lepšie, keď oberáme o nedeľný kľud seba aj iných?

Pán Boh nás nebude trestať za to, že v nedeľu chodíme po obchodoch, ani za to, že v nedeľu pracujeme. My sa trestáme sami. Stačí sa lepšie pozrieť do našich rodín, do nášho denného

ho poriadku, a jasne uvidíme, na čom sme. „Bez Božieho požehnania márne naše namáhania.“ Možno to znie ako stará otrepaná fráza, ale či chceme alebo nie, je to tak. Koľké naše námahy vychádzajú navniivoč práve preto, že sme si pri nich ani len nespomenuli na Boha a jeho pravidlá, alebo sme konali úplne proti nim...

Pamätám sa na susedov, ktorí stavali dom. Vždy v nedeľu. My sme šli do kostola, oni na stavbu. Koľkokrát susedovi môj otec v dobrom dohovárať: „Nerob v nedeľu, nebudeš mať na tej chalupe požehnanie.“ Nedal si povedať. Tú chalupu staval pre svoje deti. Dnes ani jedno z nich v nej nebýva...

Do našej krásnej dediny prichádzajú mnohí z veľkých miest, aby tu našli kus pokoja, odpočinku. Doprajeme im to a tešíme sa, že sa tu cítia dobre. Možno im naozaj dobre padne vypnúť z celotýždňovej práce a trochu relaxovať na svojej záhradke. Avšak stáva sa, že niekedy pozabudneme na to, že náš „relax“ môže znepríjemňovať život iným. Tí, ktorí venujú práci celý týždeň, celkom právom očakávajú nedeľu, ktorá bude aj dňom pracovného pokoja. Žeby človek, unavený celotýždennou prácou, túžil počúvať v nedeľu zvuk kosačky či cirkulára kdesi od susedov...? Chce to len trochu našej citlivosti pre iných. Nie som tu sám, ale svojím počínaním vytváram viac alebo menej príjemné prostredie, v ktorom máme žiť spolu...

Kresťania v prvých storočiach vravievali: „Sine dominica non possumus! – Bez nedele nemôžeme žiť!“ Ak sa statočne zamyslíme, zistíme, že aj dnes nedeľu potrebujeme! Nedeľu podľa Božieho poriadku. Inak nebude možné hovoriť o živote hodnom človeka.

Ďakujeme Bohu za pravidlo: „Pamätaj, že máš sviätit' sviatočné dni!“ a verne ho zachovajme. Aj pre budúce generácie.

Jozef Hlinka, farár
www.papradno.fara.sk

1. júla sme privítali v Papradne nášho rodáka vdp. Jána Baša, kňaza, ktorý svätou omšou solávil 40. výročie svojej kňazskej vysviacky.

Priateľka z facebooku

Mám novú priateľku. Je o rok staršia odo mňa, ale je celkom iná ako baby v našej triede. S nimi teraz hodíte reč len o našich ôsmakoch, prefarbených vlasoch, namaľovaných očiach či nechtoch, alebo o značkových háboch.

Možno, že je iná, lebo žije v Poprade, možno preto, že sa ešte dlho nepoznáme, ale určite je iná pre niečo neobvyklé. Ona totiž nepočuje. Nie od narodenia, ale od siedmich rokov. Vtedy prekonal zápal mozgových blán. Ešte stále sa učí s tým žiť, no ťažko to znáša najmä odvtedy, ako začala postupne strácať kamarátky. Pretože tie nemajú trpezlivosť jej viackrát opakovať tú istú vetu, nemajú čas čakať, kým pochopí, čo jej chcú povedať, s čím sa chcú pochváliť, nemajú náladu čakať, kým odpovie, kým zareaguje správne na ich novinky. A možno aj preto, lebo nie vždy zareaguje tak, ako to očakávajú. A tak čím bola staršia, tým viac ich od nej odskočilo, až nakoniec zostali dve – tri, ktoré ju „trpia“, ale nejako zvlášť ju tiež nemusia. A tak sa začala uzatvárať do seba a jediným ozajstným priateľom jej zostal počítač.

Ale toto všetko som sa o nej dozvedela cez facebook, pretože aj môj kamarát do dažďa je počítač. Bolo to vtedy, keď sa ma chystala zjesť nuda. Vtedy som klikla moju Klárku. Slovo dalo slovo a vedeli sme o sebe všetko. Odvtedy som s ňou každý deň. Ona sa zdôverí mne, ja jej a je nám tak akosi ľahšie na svete. Ako vtedy, keď som priniesla zo školy dve päťky v jeden deň.

Linda Bulíková, 11-ročná

Kde sme bačovali

Chalupy bačovov a ich vykurovanie

Na záver nášho rozprávania o bačovani v papradňanských dolinách chceme ešte popísať samotné chalupy bačovov a hlavne venovať sa ich vykurovaniu. Bačovvy, ktoré slúžili na prechodné bývanie, teda od neskoršej jari (máj) do jesene (október – november) boli veľmi jednoduché, najčastejšie dvojpriestorové – izba a chliev. K týmto dvom miestnostiam niekde pribudla malá komôrka vedľa izby na uskladnenie mlieka a masla. Obyčajne boli postavené z hrubo opracovaných, nerovnomerných brvien alebo murované z kameňa, no tých bolo oveľa menej. Častejšie sme sa stretli s prípadom, keď izba bola z dreva a chliev z kameňa. Pri murovaní z kameňa ako malta poslúžila hlina, ktorá sa používala i pri murovaní klenby pivníc. Mnohé takéto pivnice, takmer neporušené nachádzame pod spadnutými chalupami dodnes.

Do chalupy sa vchádzalo z bočnej strany a vchod viedol priamo do chlieva. Dvere sa otvárali dovnútra a boli bez kľučky, na závoru. Z dnešného pohľadu mali nezvyčajné rozmery, šírka 65 – 90 cm, výška 120 – 162 cm. Podlaha chlieva bola z guláčov – mosníc, postielala sa suchým lístím alebo čečinou. Chliev bol častokrát väčší ako izba, ktorá mala zvyčajne rozmery 325 x 325 až 420 x 380 cm. Izba mala nerovnú podlahu z udusanej hliny, dve až tri malé okienka a vchádzalo sa do nej priamo z chlieva cez vysoký prah.

Väčšie hospodárstva mávali chlievy aj dva – pre kravy a ovce alebo pre koňa. Častejšie sa však tesne k chalupe pristavili malé cárky pre kozu či prasa, prípadne sa pre tieto zvieratá urobili v priestore chlieva malé ohrady. V časoch, keď ešte niekoľko rodín hospodáril a bývalo spolu, rozmery izby aj chlieva boli oveľa väčšie. Takéto chalupy sme v našich horách už nenašli, len o nich počuli z rozprávania (napr. U Gumvo – izba 10 x 8 m, chliev až pre 15 kráv a koňa, v osade Podžiar – tu veľká izba slúžila počas 1. svetovej vojny na vyučovaní miestnych detí i detí z okolitých osád, v Modľacine U Odravce).

Zariadenie izby bolo veľmi jednoduché a chudobné (v našich predchádzajúcich príspevkoch sme ho viackrát opisali), asi tretinu miestnosti zaberalo ohnisko (ohnišče, pecisko). Niektoré bačovvy mali ohniská s pecou, ale viac bolo takých chalúp, v ktorých sa nachádzalo len otvorené ohnisko bez pece. Práve takéto otvorené ohniská bez pece vzbudili pozornosť etnografky Dr. Aleny Plessingerovej, ktorá u nás v 50-tych rokoch minulého storočia robila výskum ľudovej architektúry, obyčaji a zvykov, v tom čase ešte pretrvávajúcich. Ako napísala, problém otvoreného ohniska bez pece v stálych obydlíach na kopaniciach, v prechodných na bačovoch, dokonca i v blízkyh dedinách (Papradno, Brvnište, Štiavnik) po 2. svetovej vojne je novým, cenným národopisným poznatkom, ktorý nebol ešte v etnografickej literatúre, venujúcej sa českej a slovenskej ľudovej kultúre popísaný. Otvorené ohniská bez pece na našom území boli známe už len z primitívnych pastierskych kolíb alebo cigánskych chatrčí. Príčinou toho, že sa u nás bežne, nielen na bačovoch, ale i v dedine ohniská nachádzali bola veľká chudoba, zlé hospodárske a sociálne podmienky. Pec, ktorej postavenie nebolo vôbec nákladné ani ťažké a zložité, by tu pre príliš jednoduchú a chudobnú stravu našich predkov neplnila svoj účel. Tvorili ju varené či pečené zemiaky, rôzne polievky, spofnica (uvarené zemiaky umiesené s múkou a poliate sladkým alebo kyslým mliekom), halušky, kaše a podobné jedlá, ktoré si dokázali pripraviť aj na otvorenom ohnisku. Piekli sa kabače z jačmennej alebo ovsenej múky, doma našrotovanej, ktoré sa zabalili do kapustného alebo javorového listu a na ohnisku prihrnuli popolom. Takáto jednoduchá strava si vlastne pec ani

Otvorené ohnisko bez pece v Žiline u Dudúkvo (Pozník).

nevyžadovala. Chlieb sa piekol ešte v etnografickej literatúre, venujúcej sa českej a slovenskej ľudovej kultúre popísaný. Otvorené ohniská bez pece na našom území boli známe už len z primitívnych pastierskych kolíb alebo cigánskych chatrčí. Príčinou toho, že sa u nás bežne, nielen na bačovoch, ale i v dedine ohniská nachádzali bola veľká chudoba, zlé hospodárske a sociálne podmienky. Pec, ktorej postavenie nebolo vôbec nákladné ani ťažké a zložité, by tu pre príliš jednoduchú a chudobnú stravu našich predkov neplnila svoj účel. Tvorili ju varené či pečené zemiaky, rôzne polievky, spofnica (uvarené zemiaky umiesené s múkou a poliate sladkým alebo kyslým mliekom), halušky, kaše a podobné jedlá, ktoré si dokázali pripraviť aj na otvorenom ohnisku. Piekli sa kabače z jačmennej alebo ovsenej múky, doma našrotovanej, ktoré sa zabalili do kapustného alebo javorového listu a na ohnisku prihrnuli popolom. Takáto jednoduchá strava si vlastne pec ani

nevyžadovala. Chlieb sa piekol ešte v etnografickej literatúre, venujúcej sa českej a slovenskej ľudovej kultúre popísaný. Otvorené ohniská bez pece na našom území boli známe už len z primitívnych pastierskych kolíb alebo cigánskych chatrčí. Príčinou toho, že sa u nás bežne, nielen na bačovoch, ale i v dedine ohniská nachádzali bola veľká chudoba, zlé hospodárske a sociálne podmienky. Pec, ktorej postavenie nebolo vôbec nákladné ani ťažké a zložité, by tu pre príliš jednoduchú a chudobnú stravu našich predkov neplnila svoj účel. Tvorili ju varené či pečené zemiaky, rôzne polievky, spofnica (uvarené zemiaky umiesené s múkou a poliate sladkým alebo kyslým mliekom), halušky, kaše a podobné jedlá, ktoré si dokázali pripraviť aj na otvorenom ohnisku. Piekli sa kabače z jačmennej alebo ovsenej múky, doma našrotovanej, ktoré sa zabalili do kapustného alebo javorového listu a na ohnisku prihrnuli popolom. Takáto jednoduchá strava si vlastne pec ani

Pokračovanie na str. 6

Jankoviech pec (už zbúraná).

Pokračovanie zo str. 5

V ďalších 14 prípadoch našla už len dva typy otvorených ohnísk bez pece. Prvým typom boli ohniská z veľkých riečnych kameňov a druhým typom ohniská zrubové z guľáčov. Kameň z potokov na prvý typ sa používal preto, lebo bol ľahko dostupný a hladké a ploché skaly v ohni nepraskali. Kamene sa poukladali na seba a prípadne pospájali hlinou. Na hornej ploche, kde sa rozkladal oheň bola vrstva hliny. Takéto ohnisko, ktoré našla na bačove Žofie Haríkovej malo rozmery 180 x 140 cm a výšku 40 cm.

Druhým typom boli zrubové ohniská z guľáčov. Tieto dreva sa obyčajne upevnili do steny chalupy už pri jej stavbe. Ohnisko tvoril drevený rám vymazaný hlinou, prázdny priestor uprostred sa vyplnil kamením. Na mieste, ktoré bolo určené na rozkladanie ohňa (pri veľkých ohniskách plocha až 120 x 120 cm) bola navrstvená hlina vo výška asi 10 cm. Rozmery ohniska sa pohybovali od 180 x 135 cm až 230 x 156 cm. Ohnisko sa zvažovalo smerom do rohu izby, takže plocha na varenie bola umiestnená najvyššie. Výška ohniska pri stene bývala 55 cm, v priestore izby 75 cm. Zrubové ohniská boli vyššie ako kamenné a mali aj väčší sklon.

Oba typy ohnísk boli situované pri vchode do izby, v pravom alebo ľavom rohu. Steny izby boli pri kamennom i zrubovom ohnisku chránené pred ohňom veľkými plochými kameňmi, opretými o stenu. Na mieste opečenom hlinou sa rozkladal oheň, na ktorý sa položili hlinené hrnce typického pretiahnutého tvaru alebo sa varilo na trojnožke, prípadne v železnom rajdlíku. Nad ohňom bol ešte zavesený aj kotlík. Čo i dnes prekvapí, bola veľkosť ohnísk. Zrejme to bol pozostatok z čias, kedy hospodárili spolu viacerí gazdovia, neraz aj štyria a každý si na spoločnom ohnisku rozkladal svoj oheň – držal sa svojej strany. Aj potom, keď mal už každý vlastný bačov, rozmery ohnísk sa nemenili.

Podľa A. M., ktorý v 30-tych rokoch minulého storočia pásaval na bačove v Ostraviciach kravy, v chalupe nebolo ani takéto primitívne kúrenie. Varilo sa len vonku v kotlíku, najčastejšie zemiaky s mliekom a hubová polievka zahustená smotanou. Zrejme to bolo možné preto, lebo sa bačovalo len v letných mesiacoch. Postupne, najprv v osadách obývaných trvale a potom aj na bačovoch, po 1. svetovej vojne ohniská nahrádzajú murované sporáky. Keďže chalupy nemali komíny, zväčšila sa diera dymníka /hornej dziery/, do ktorého

Koškovec, zakončenie komína na povale, tzv. piecka.

sa na odvádzanie dymu vložila plechová rúra. Tá vyčnievala asi 30 cm spod strechy. Tento spôsob odvádzania dymu nachádzame na bačovoch dodnes. Sporáky sa murovali z kameňa na hlinenú maltu. Nakoniec sa sporák celý omazal hlinou a obielil. Zo začiatku, kým nebol dostatok vápna, sa na omazanie použila len obyčajná, dobre vypracovaná ílová hlina, ktorá sa navlhčila vodou a vymiesila. Takáto dobre vypracovaná hlina sa používala aj na vymazanie ohniska sporáka (dnes šamot, vodné sklo). Obyčajne sa získavala z koľají, keďže tu bola od koľies vozov dostatočne vymiesená. Nakoniec sa do nej ešte pridala soľ. Ohnisko sporáka sa vymazávalo obyčajne 2x do roka.

V niektorých trvale obývaných chalupách, častejšie v dedine ako v osadách, sa na odvádzanie dymu stavali komíny. Tie však neboli vyvedené až nad strechu, ale končili na povale tzv. piec-

kou. Z nej sa dym rozptyľoval po celej povale a v zimnom období slúžil na údenie mäsa a slaniny. V tom prípade sa však nesmelo kúriť ihličnatým drevom, lebo obsahuje veľa smoly.

Murované sporáky sa zachovali dodnes trakmer vo všetkých pôvodných chalupách bačovov. Málo kde ich nahradili sporákmi kúpenými. V mnohých prípadoch sa ich vzhľad vylepšil napr. obkladom, najčastejšie rôznymi kachlicami. Takéto murované, kachlicové sporáky zdobia dnes i nejednu novú chatu. Aj keď je v dnešnej dobe ich postavenie cenovo oveľa nákladnejšie ako napr. krbu, ich využitie je oveľa mnohostrannejšie (vykurovanie, varenie i pečenie).

Magda a Ambro Balušíkovi

V tomto príspevku sme použili časť publikovaného článku Dr. Plessingerovej „Bačovanie na papradňanských kopaniciach“ ako aj spomienky pamätníkov.

Papradno, pec u Siváka.

Dolné Slacinky, pec u Ondreja Santusa.

Napísali naši žiaci

Snežienky prinesiem aj o rok

Častokrát na teba spomínam, babka. Takmer dva roky sa ti prihováram rečou, ktorej rozumieme len my dve. Ty a Paľka. Tak si ma volala odvtedy, ako si sa prvýkrát sklonila nado mnou a urobila si mi krížik na čelo. Aby som bola zdravá a šťastná. So zdravím ti to vždy nevyšlo, ale šťastná som pri tebe, babka, bývala často.

Pamätám sa, nikdy som od teba nedostávala drahé hračky. Drobnostičky áno. Kúpené, ale častejšie si mi ich zhotovila sama. Rukami, ktoré poznačilo sedemdesiat rokov. Toľko si mala, keď som sa narodila. Ako trpezlivo si mi robila bábiku z handričiek. Takú, s akou si sa hrávala kedysi ty. Malá, s očami nakreslenými obyčajnou ceruzkou. Žiadna barbie. Aj tie som mala. Tuším zo tri. Ale kde sú, neviem. Tú tvoju mám doteraz odloženú v tej istej škatuľke, do ktorej si jej ustlala ty.

Aj mne si často ustielala. Keď mama nemala čas, prala, žehlila, upratovala alebo keď som bola chorá a ty si ma opatrovala. Koľko rozprávok a príbehov si mi vyrozprávala! Alebo si mi čítavala. Z knižky v tvrdom hnedom ošúchanom oble. Z knižky Smelý Zajko v Afrike. Keď si z nej teraz čítam sama, to nečítam ja. V písmenách počujem tvoj hlas.

Nikdy si ma neodbila: Nemám čas! Aj pri najsúrnejšej práci na poli si mi pohľadala lienku a počkala si, kým mi počas riekanky „Marunka – runka, pánbožkova kravička, bŕk do nebička“ neodletí z pršteka.

Niekedy si sa na mňa i nahnevala. Už si ani nespomínam prečo. Ale na to, ako som ti zničila snežienky v záhradke, na to sa dobre pamätám. Bolo to v sobotu poobede. Vyšľahala si ma mokrou handrou po zadku. A potom sme obe plakali. Ja pre kvietky a ty pre tú nešťastnú handru.

Plakala som aj túto jar, babka, keď som ti po prvý raz kládla na hrob tvoje snežienky. Postarám sa o ne a prinesiem ti ich aj o rok, o dva, o tri.

Pavína Buliková

(hlavná cena v celoslovenskom kole)

V Európe nechceme krutých priateľov

Priateľstvo je jedna z najkrajších vecí na svete. Nedá sa kúpiť za peniaze v žiadnom obchode a nedá sa ani požičať. Nikdy nerátajte, koľko má človek priateľov, ale akí sú. Pretože sú priatelia a sú aj tzv. „priatelia“. Porozmýšľajte, kam by ste zaradili tohto priateľa: Dáva človeku nádej, pocit voľnosti, blaženosti, slobody. Robí ho šťastným, vznášajúcim sa v oblakoch, zbavuje ho všetkých problémov. Zo začiatku. Potom ho O K L A M E.

Gniavi človeka, spútava, ničí ho pomaly, ale isto. Až nakoniec ... nakoniec už nie je nič, len ticho, prázdno a tma. Taká je droga. Nikomu, kto si s ňou začne tykať, nie je ozajstnou priateľkou. Lebo má dve tváre. Zo začiatku je milá a štedrá, ku koncu krutá a neľútostná. Kruté priateľstvo. Neobvyklé spojenie slov. Ktorý naozajstný priateľ je krutý?

Žiaden!

Ale droga predsa nie je priateľ. Pre nikoho rozumného. A preto na otázku, čo by som chcela zmeniť v Európe, odpovedám:

Vás všetkých, ktorí držíte drogy pri živote. Vás, ktorí im nedáte zahynúť, ale spôsobujete utrpenie a smrť tisícim ľuďmi. Dospelým, mládeži, ba dokonca už aj malým školákom. Vás, v ktorých svedomie zomrelo a v ktorých ho nahradila túžba po bohatstve. Naozaj tak veľmi túžite po peniazoch, keď podávate cukríky desaťročnému dievčatku alebo sypete biely prášok do malinovky šesťnásťročnej slečne na diskotéke? Nerobte to! Prosím vás za všetkých tých, ktorí majú doma závislého od drog. Za tých, ktorí sa s bôľom a nemohúcnosťou pozerajú na jeho utrpenie, nevedia a nemôžu mu pomôcť. Nerobte to, lebo bumerang sa vracia. Nie hneď, neskôr, ale vracia sa! Čo keď to budete raz vy, kto nebude vedieť pomôcť svojim deťom, vnukom...?!

Veronika Šramčíková, 14-ročná

Tajomstvo Kykule

Na rozhraní Štiavnicka a Papradna stojí horou zarastený kopec Kykula. Na západnej strane v Koškovskej doline je ku Kykuli prilepený iný nižší kopec Grúň.

Na Grúni býval kedysi starý Belej a ten mal tri dcéry Marišu, Te-rezu a Kaču.

Belej postavil malý drevený domček. Dcéry boli už veľké dievky a pomáhali otcovi. Drevené steny chalupy vo vnútri izby bolo treba vymazať hlinou. Nie každá hlina sa na tento cieľ dá použiť. Takáto vhodná hlina na vymazávanie pecí, ohnišť a stien bola na krížnych cestách v sedle medzi Vrchkoškovcom a Kykulou. Ba čo viac, tieto krížne cesty nachádzali sa na chotárnej hranici. Preto o tomto mieste šíрили sa medzi ľuďmi všelijaké chýry. Strašievalo tam cez pravé poludnie. Zhromažďovali sa tam bosorky. Hneď nad krížnymi cestami je jedna skala a v tej skale temné škáry a diery. Vraj sa tam dejú divné veci. Má tam byť zakopaný poklad.

Raz sa všetky tri Belejky vybrali na Kykulu na krížne cesty hliny nakopať na omazávanie stien. Každá si vzala bielu plachetku a drevené putne a ta išli.

Našli peknú žltučkú, mazľavú, lepkú zem. Takú potrebovali. Motykou si jej nakopali koľko potrebovali, naplnili si ňou putne a už si robili batôžky na chrbáty, keď v tom prišlo poludnie.

Bolo pekné, teplé leto, slniečko hrialo a dozrievali čučoriedky, ktorých bolo na Kykuli mnoho. Keď odbilo dvanásť hodín a Mariša, Kača a Tereza si dvíhali batôžky hliny v bielych plachtách, odrazu začuli v blízkych skalách akési podivné bublanie. Počúvali, čo to. A to bublanie neprestávalo, ale silnelo ešte viac.

Tri sestry Belejky sa veľmi naľakali. No ženská zvedavosť je neporaziteľná. Premohli strach a boli zvedavé, čo to tam v tých skalách buble. I vybrali sa ku skale. Čo i strach mali, jedna druhú tísli dopredu a tak ich zvedavosť pritiahla až ku skalám odkiaľ vychádzalo náramné bublanie.

Naraz už stáli pri samých skalách. V skalách boli veľké škáry, otvory a bola v nich tma. Odrazu sa tie škáry ešte zväčšili pred ich očami a tma zmizla. V jednej, najväčšej, diere sa rozsvietilo svetlo, ukázala sa tam akási jaskynná izba či miestnosť. Sestry neodolali, vošli až na okraj jaskyne a dívali sa, čo je to vo vnútri.

Uprostred miestnosti stál akýsi strašne malý chlapík. Sihal im najviac ak po kolená. V rukách držal mešec so zlatými peniazmi, dvíhal ho nad hlavu a preriekol k nim.

„Chceli by ste zlaté dukáty, čo? Dám vám ich, dám, ak sa nebojíte.“

Tri sestry ostali strašne prekvapené, udivené a zľakli sa. Veď také čudné veci ešte nevideli.

Teraz nevedeli, čo majú robiť. Či ísť k tomu trpaslíkovi, či sa vrátiť.

Malý chlapík, keď videl, že majú strach, začal sa na ne škeriť a povedal, „Takýto mešec by som vám dal, veru dal, ale nedám, veru nedám. Neopovážite sa ku mne prísť.“

Tri sestry po takejto výstrahe vrátili sa nazad pred skalou. V tom nastal ohromný rachot a hrmot. Zdalo sa, že tam pod zemou sa čosi rúca. S tým strašným hrmotom ozývalo sa aj cvendžanie peňazí.

Sestry ušli na krížne cesty, pobrali si svoje batôžky s hlinou a uháňali lesným chodníkom domov na Grúň. Chudery, celé sa spotili.

Keby boli bývali smelšie, bol by im, vraj, mešec s dukátmi ten malý chlapík, čo sa im v osvetlenej jaskyni zjavil, dal. Ale, že boli nesmelé nič nedostali.

Hovorí sa, že v Kykuli je veľký zlatý poklad a dostať ho môžu iba tri dievky, sestry, ktoré musia byť veľmi smelé. A poklad možno získať iba na pravé poludnie.

Rozšírilo sa o poklade veľa rečí medzi ľuďmi. Mnohí odvážlivci tam chodili na pravé poludnie. No poklad sa nikomu neukázal, ani sa neukáže, iba vtedy ak by si preň prišli tri sestry, ktoré brata nemajú.

Tí, čo prišli pred skalou, počuli iba náramný hrmot kamenia a cven-got peňazí. Nuž a tajomný poklad na Kykuli je dodnes v zemi a tam odpočívá.

Štefan Meliš

Rok výročí, súťaží a jubilea

Toto leto sa pre nás nieslo v znamení okrúhlych výročí. Asi najdôležitejším bolo 40. výročie kňazskej vysviacky nášho rodáka vdp. Jána Baša. Boli sme radi, že sme mu mohli zaspievať nielen v kostole na slávnostnej svätej omši, ale aj na Kolibe v Papradne, kde si zaspomínal na tie naše krásne papradnianske trávnicie.

Veľmi nás potešilo aj pozvanie našich mužov na 20. marikovské folklórne slávnosti. Krásnym spevom uviedli program pod názvom Ešte si zaspievam. Ešte na skúške nám povedal pán starosta Hamar, že pri ich speve mal husiu kožu. Veru sme mu neprotirečili, lebo spievali naozaj krásne. Program trval skoro štyri hodiny, no a na záver nás potešil folklórny súbor Vršatec, ktorý už dávno obdivujeme. Radosť z hry a spevu chytila za srdce hádam každého.

Priateľstvo s Jankovičanmi sme utvrdzovali na 80. výročí TJ Sokol. Okrem povzbudzovania našich „starých pánov“ sme si dobre zaspievali, utužili dobré vzťahy s folklórnym súborom Lipka. Zhodli sme sa na jednom – oni tancujú, my spievame, tak nabudúce musíme vymyslieť nejaké spoločné vystúpenie. Večer sa nám ani domov nechcelo ísť – na rozlúčku nám zaspievala rozprávková „Saxana“ - Petra Černocká.

V auguste sme s našou Hankou otvárali 10. ročník Jazdeckých hier na Kolibe. Počasie podujatiu prialo, program bol skvelý, hádam sme aj my spevom potešili návštevníkov.

Koncom augusta sme si precvičovali hlasivky v Malom Brusnom. Veď v horách je najlepšia ozvena. Musíme už riadne cvičiť, veď aj my máme tento rok krásne výročie – 30 rokov založenia Podžiaranu. Dúfam, že vás vystúpenia, ktoré pre vás pripravujeme, potešia.

Pevne verím, že tak, ako tento rok úspešne začal, úspešne aj skončí. Krajská súťaž je už za dverami (13. októbra), tak nám držte palce, aby to všetko dobre dopadlo a po strašne dlhej dobe aspoň niekto z nás postúpil na celoslovenské kolo.

Lenka Jandušíková

Sedzí dzievča sedzí

1. Sedzí, dzievča, sedzí v tom zeleném dubí.
/:Švárnny šuhaj povedal, že sa jemu ľúbi./
2. A von si hu pojal za jej pravú rúčku.
/: A von si hu doviedol na zelenú lúčku./
3. Na zelenú lúčku, dze najvajčia tráva,
/:aby mu jeho milá v hlávke pohľadala./

Výstraha

*Vy mladší chlapci junáci,
nevyhýbajte sa moc práci.
Kto sa nenaučí zavčasu robiť,
môže výučný list zahodiť.*

*K životu treba často peniaze,
tie sú tou silou hnacou,
a skoro vždy sú kryté prácou.
Prax vo všetkých odboroch treba,
bez praxe bude s Vami beda.*

*Remeslo má vždy zlaté dno,
len odborníkov privíta Papradno.
Nechcete hádam tak hlboko padnúť,
zabíjať, lúpiť, kradnúť?*

*Naši otcovia a dedovia ťažšie žili,
a tak hlboko sa neznížili.
Slovensko sa trocha v kríze zmieta,
ak tu nie je práca, musíte skúsiť do sveta.*

*Tam Vám nebude z neba manna padať,
ani Vám nebudú peniažky zadarmo dávať.
Keď budete vedieť s prácou dobre poslúžiť,
dostanete ich, ale si ich musíte tvrdo zaslúžiť.*

*Peňazí nebudete mať nikdy dost,
ale nadobudnete cennú skúsenosť.
Nebudete rozdeľovať ľudí na zarastených,
holohlavých, strapatých,
ani na chudobných, pekných a bohatých,
Ale na ľudí, čo majú svedomie a čo ho nemajú,
a tí vám nikdy nič nedajú.*

*Nepomôže veľmi preklínať, ani slzy roniť prúdmi,
v každom prípade treba zachovať kľud,
a zostať človekom medzi ľuďmi.*

Mišo Franák

Opäť v škole

Letné prázdniny – dva najkrajšie mesiace v roku pre žiakov – sa skončili a september znova otvoril v tretí svoj deň bránu aj našej školy, aby privítala oddychnutých žiakov, učiteľov i ostatných zamestnancov. Po svätej omši ožil priestor pred školou v obliekanými deťmi s kytičkami kvetov v rukách. Prišli aj rodičia najmenších žiakov – 27 prváčikov, ktorých čaká v škole viac povinností ako v materskej. V

jej priestorov nastúpili upratovačky, kuchárky a školníci, aby opravili to, čo sa počas školského roku pokazilo, aby vyleštili a vymaľovali triedy. Urobili všetko pre to, aby sa žiaci v škole dobre cítili a možno aj lepšie učili. Určite im v tom pomôže i nová interaktívna tabuľa, s ktorou budú žiaci pracovať na vyučovaní. Pretože naša škola je už viac ako 50-ročná, všeličo z jej za-

tváričkách detí sme nezbadali žiaden strach, obavy či úzkosť, ba neobjavili sa ani slzičky. Do školy prišli deti, ktoré sú na príchod do nového prostredia dobre pripravené z materskej školy. Prajeme im, aby sa im darilo po celých deväť rokov školskej dochádzky.

V príhovoroch zástupca riaditeľky Juraj Šipek, riaditeľka Helena Janasová a starosta obce Roman Španihel prítomným zaželeli úspešné vykročenie do nového školského roku a zároveň ich oboznámili s tým, že tento rok bude našu školu navštevovať 168 žiakov, otvára sa 10 tried – z toho 5 na I. stupni a 5 na II. stupni, jedno oddelenie ŠKD, žiaci majú možnosť stravovať sa v školskej jedálni (teplé desiate a obedy). Privítali sme novú pani učiteľku Ľubicu Sokolíkovú, ktorá posilnila rady učiteľov na I. stupni.

Zdalo by sa, že cez prázdniny bola škola tichá, opustená, bez života. Ale nebolo tomu tak. Do

riadenia a vybavenia odchádza. Preto boli vymenené hlavné rozvody vodovodného potrubia i radiátory v telocvični. Postupne sa budú v budove uskutočňovať ďalšie opravy a práce, aby nedochádzalo k haváriám.

Aby jedlá, ktoré pripravujú naše panie kuchárky, chutili ešte viac, pribudla do školskej kuchyne nová elektrická rúra – konventomat, v ktorom sa môže variť a piecť viacero jedál naraz. Len nech nám stravné zostane na rovnakej úrovni, nech nie je vyššie – to je želanie žiakov, ich rodičov a aj pani kuchárov.

Všetko v budove školy je čisté, opravené, vymaľované, a preto žiadame žiakov, aby šetrili a neničili školský majetok a zároveň, aby si vážili aj vzdelanie. A nech za prázdninami príliš nesmútia, lebo:

*V živote je vždy to tak,
každý z nás je stále žiak.
Nik nespadol múdry z neba,
každý deň sa učiť treba.*

M-Bar & Restaurant

pozýva v sobotu 6. októbra od 14. h
na II. ročník Pivného festivalu
Papradniansky krígel'

Pre návštevníkov je pripravený bohatý kultúrny program, súťaž a občerstvenie (zabíjačkové menu, krúpna baba, pečené koleno, šišky, langoše.

M-Bar & Restaurant

DENNÉ MENU - PIZZA
RODINNÉ OSLAVY - SVADBY - STUŠKOVÉ

Inzercia

Predám pozemky v Papradne č. 9751, 1597 m², č. 9664, 1755 m², č. 7464, 1690 m² (Zelenovec), v centre č. 8199, 216 m² a č. 9349, 360 m², cena dohodou. V prípade záujmu kontaktovať na telefónne číslo 0904812981.

Oznam

Riaditeľstvo ZŠ v Papradne oznamuje občanom, že v školskom roku 2012 – 2013 sa bude konať v budove tunajšej školy kurz práce s počítačom pre dospelých. Záujemcovia sa môžu prihlásiť u riaditeľky školy Mgr. H. Janasovej.

ŠPORTOVÝ DEŇ

bude mať materské centrum VČIELKA z Rozkvetu na farme v Papradne. Športovanie, púšťanie šarkanov, opekanie, jazdenie na koníkoch ich čaká v nedeľu 7. októbra ak im bude naklonené počasie. Prídu k nám VČELIČKY s dobrou náladou, šarkanmi a „forotou“ na opekanie.

Keď sa nedarí ...

Fanúškovia futbalu, hráči, ani ja sám sa nepamätám, kedy by naši futbalisti po piatich kolách nemali žiadny bod. Čo sa vlastne stalo, kde je hlavná príčina neúspechu, kto za to môže?

Zložitá otázka, ešte zložitejšia odpoveď. Nerád špekulujem a preto uvádzam fakty a odpoveď nech si dá každý sám. Moja snaha bola a je, aby za Papradno hrali podľa možností hráči, ktorí majú korene práve v našej obci. Z tohto dôvodu sme pred niekoľkými rokmi založili dorastenecké mužstvo. Bohužiaľ preč sú roky, keď každý z nás bol každý deň o 15 hodine z práce doma a nebol problém 2x do týždňa absolvovať tréning. Počas letnej prestávky tréner vypísal 12 tréningov, na 5-tich z nich boli len 2 hráči, nie preto, že by sa im nechcelo, ale preto, že musia chodiť do práce, aby užívali seba a svoje rodiny. Zo základnej zostavy sa postupne vytratili Marek Černošík pre zranenie kolena, Patrik Macošinec pre úraz ruky, Patrik Trúchlik pre úraz na hlave, Ondro Nemčík pre svalové zranenie a Andrej Moravík pre zranenie ramena. Troška silná káva i pre oveľa kvalitnejšie mužstvá, pretože ak zo základu chýba päť hráčov, tak je to poznať.

Nervozita nás všetkých vyústila do nezmyselného obviňovania z neúspechu smerom k trénerovi Zvakovi, ktorý mimochodom po prehre v Malých Ledniciach ponúkol svoju rezignáciu, ktorú som neprijal.

Chcem vám všetkým, ktorí máte radi futbal odkázať, že naši futbalisti potrebujú podporu, povzbudenie. Ja sám stojím za nimi a verím, že ich čas príde, predsa nemohli zabudnúť hrať futbal. Chce to len troška zdravia, šťastia a vašu podporu, lebo moju majú s vďakou

**predseda TJ ŽIAR Papradno
Stanislav Lališ**

I. trieda muži			V. liga dorastenci			
1.Horovce	7	6 0 1 17:5	18	1.Bošany	8 8 0 0 29:6	24
2.Visolaje	7	5 1 1 23:18	16	2.Tr. Turná	8 6 0 2 29:11	18
3.Jasenica	7	5 0 2 19:15	15	3.D. Vestenice	8 6 0 2 24:9	18
4.Streženice	7	4 2 1 20:10	14	4.Partizánske	8 5 0 3 36:17	15
5.M. Lednice	7	4 0 3 11:9	12	5.Plevník	8 5 0 3 28:15	15
6.Brvníšte	7	4 0 3 15:17	12	6.Kanianka	8 5 0 3 20:22	15
7.Plevník	7	3 1 3 12:13	10	7.Prečín	8 4 2 2 33:17	14
8.D.Mariková	7	3 0 4 10:13	9	8.Dubodiel	8 4 0 4 30:21	12
9.D.Kočkovce	7	2 1 4 13:14	7	9.D.Kočkovce	8 3 1 4 20:22	10
10.Udiča	7	2 1 4 7:12	7	10.Bošáca	8 3 1 4 11:16	10
11.Tuchyňa	7	2 1 4 10:19	7	11.Drietoma	8 3 1 4 13:30	10
12.Košeca	7	2 0 5 15:15	6	12.Papradno	8 2 2 4 10:26	8
13.Lysá	7	1 2 4 9:13	5	13.Opatová	8 2 0 6 10:21	6
14.Papradno	7	1 1 5 5:13	4	14.St. Turá	8 2 0 6 9:33	6
				15.H. Poruba	8 1 1 6 15:32	4
				16.Kolačín	8 1 0 7 10:29	3

Prvé body sú už tu

V šiestom a siedmom kole futbalisti TJ Žiar už zmazali nuly na svojom konte. Vyhrali doma nad Udičou, bod priviezli z Dolných Kočkoviec od ambiciózneho nováčika. Brankár Hromadík si udržal čisté konto po prevahe domácich, ktorí si vypracovali aj viac šancí. V drese Papradna v Dolných Kočkovciach nastúpili: Hromadík - Macošinec, Zboran (Burianec), Galko, S. Trúchlik, Tóth, Váchalík, Belušik, Kompaník (Kurnocík), Kozáčik, Nemčík (Cupan).

V jesennej časti odohrajú v I. triede ešte šesť stretnutí. Pre Papradno je tu šanca po dobrých výkonoch a výsledkoch pripisovať body tak, ako to bývalo doteraz - málokteré mužstvo si ich odvážalo z nášho ihriska. (vp)

III. liga starší žiaci

1.Partizánske	7	7	0	0	35:5	21
2.H. Nitra B	7	6	0	1	29:4	18
3.L.Rovne	7	5	2	0	27:8	17
4.Bánovce	7	5	1	1	37:8	16
5.Beluša	7	4	0	3	31:15	12
6.Lehota	7	3	0	4	11:25	9
7.N.Rudno	7	2	2	3	14:13	8
8.Svinná	7	2	2	3	16:27	8
9.D.Vestenice	7	2	2	3	7:15	8
10.N.Dubnica	7	2	1	4	9:23	7
11.Papradno	7	1	3	3	16:26	6
12.Kanianka	7	1	1	5	7:41	4
13.Nováky	7	1	0	6	12:33	3
14.Dohňany	7	0	2	5	8:21	2

III. liga mladší žiaci

1.Partizánske	7	7	0	0	50:7	21
2.Bánovce	7	6	0	1	18:13	18
3.N.Dubnica	7	5	1	1	145:21	16
4.Kanianka	7	5	0	2	250:13	15
5.L.Rovne	7	5	0	2	239:14	15
6.Nováky	7	5	0	2	218:17	15
7.N.Rudno	7	4	0	3	319:15	12
8.H.Nitra B	7	3	0	4	426:29	9
9.D.Vestenice	7	2	1	4	414:43	7
10.Beluša	7	2	0	5	517:23	6
11.Svinná	7	2	0	5	521:28	6
12.Papradno	7	2	0	5	515:32	6
13.Lehota	7	0	0	7	4:62	0
14.Dohňany	7	0	0	7	73:100	0

Turisti obce Papradno navštívili v septembri Rakúsko. Ľadovec v Štajersku, Dachstein, si pozrelo niekoľko našich turistov, ktorí sa pridali k jasenickým turistom a ďalší navštívili Albach a jeho okolie v Tirolsku. (ga)

Vydavateľ: Obec Papradno, 018 13 Papradno č.315, IČO:00317594. **Redakčná rada:** Ing.Věra Lališová, e-mail: viera.lalisova@cs-papradno.sk, Ing. Anna Miniariková, Ing.Magdaléna Balušiková, Ambro Balušik, e-mail: papradno@papradno.sk . **Príprava pre tlač:** Ing. Viera Petriková. **Tlač:** TG tlačiareň Považská Bystrica. **Náklad:** 1 100 výtlačkov. Povolené Okresným úradom Považská Bystrica, odbor všeobecnej vnútornej správy. **Reg.číslo:** EV 3232/09, ISSN 1338-8037. **Cena výtlačku:** bezplatne.